

מה בדרך ירושלמי

לע"נ הגאון רבי יעקב בן רבי צבי יהודה אדלשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

ג'ליון 118 פרשת משפטים תשפ"ה

שינון הדרך ירושלמי בדרך קצרה

ירושלמי שבת פז-צג

דף פז כתב על כתב פטור כשכתב בחללו של הכתב הראשון.
ר' יהושע בן בתירא מחייב באות אחת עם סימן שמאות אחת מבינים כמה אותו.

הלכה ו משנה אם כתב שתי אותיות בשתי העלמות אחת בשחרית ואחת בין הערביים לר"ג חייב וחכמים פוטרים. **גמרא** יש להקשות לדעת ר"ג וכי אם קצר חצי גרוגרת בבוקר וחצי בערב יהיה חייב וכמו שהעלמות לא מחלקות כך הן לא יצרפו, ור' מנא אמר בשם עצמו ור' אבון אמר בשם ר' יוחנן שטעמו של ר"ג שבאו תאחת אין ידיעה לחצי מלאכה אך יש הפסק בשיעור חצי זית ולפ"ז יש לומר שאין זדון לחצי זית ויש להסתפק אם אכל חצי זית בדון וחצי בשגגה אם מצטרפים.

פרק האורג

הלכה א משנה לר"א האורג שלושה חוטים לבד או אפילו אחת על האריג חייב ולחכמים לעולם השיעור הוא שני חוטים. **גמרא** עולא מבאר בטעמו של ר"א שעי" החוט השלישי האריגה מתקיימת והוא סוכר כדעת ר' יהודה שחיבור לכלאיים הוא עד שיעביר המחט ג' פעמים, ושק וקופה מצטרפים לאיסור כלאיים, ור' סימון אומר שטעמו של ר"א שעי" החוט השלישי המלאכה מתקיימת ובכלאיים ר"א יכול לסבור שגם בשני תפירות התפירה מתקיימת. לר"א בתחלת האריגה צריך ג' חוטים וכשמוסיף על אחד שאורג מאתמול חייב בשני חוטים וכשמוסיף על שנים ארוגים חייב גם בחוט אחד, ורבנן מקסרין הסתפקו אם טעמו של ר"א שצריך ג' כדי קיום וא"כ באחד על שנים חייב או שלעולם השיעור הוא ג' חוטים, ולחכמי א"י פשוט שחייב באחד על שנים.

בטלית גדולה לרבנן צריך שני חוטים בתחילה ובסוף חייב אפילו כל שהוא, וזה כמו אחד שמוסיף בצלצול קטן שני חוטים ברוחב ג' בתים.

המיסך בחוטי השתי חייב רק בשני חוטים אפילו בסוף הבגד שהרי לעולם זה כמו בתחילה שיכול להוסיף על חוטי השתי.

המשלים חייב בכל שהוא רק בבגד אך בכך חייב רק בשני חוטים, ובאריג של כיסוי ספינות אפילו בסוף חייב רק בשני חוטים.

לכו"ע הכותב שם שלם חייב רק בהשלים ואם כתב אות אחת להשלים שם או ספר חייב, אם כתב אות אחת בחול ואחת בשבת לר"א חייב חטאת ור' יהושע פטור, ויש להסתפק אם הטעם הוא שאות אחת אינה מלאכה במקום אחר או שאין ראוי להצטרף כשהפסיק ביניהם, ויש להוכיח מאריג שכשמוסיף חוט אחד פטור למרות שהוא ראוי להצטרף וא"כ הטעם הוא משום שאות אחת אינה מלאכה מתקיימת, וכמו שאמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא בשם ר"א שאם כתב אות אחת בטבריה ואחת בציפורי חייב וודאי שהטעם הוא משום קיום מלאכה ובאופן שהמלאכה מתקיימת אלא ששהה בין אות לאות חייב.

דף פח שאם לא כן ר' יוסה אמר רק לשיטת ר' אלעזר.

אם כתב אות אחת בשבת וזו אחת בשבת בהאה לר"א חייב חטאת ור' יהושע פטור וזה ק"ו שאם כתב בחול והוסיף אות בשבת לר"א חייב ק"ו שאם כתב את שתיהן בשבת שחייב, ויש לומר שהחידוש הוא שגם בזה חכמים פוטרים. **הלכה ב משנה** אם עשה שתי בתי נירים שעשה לולאות של האריגה בין בנירים ובין בקירוס שהוא אריג גס ובנפה וכברה או בסל חייב מי שתופר שתי תפירות וכן הקרע כדי לתפור שתי תפירות. **גמרא** נירים חייבין על הקנה של היריגה וקירוס היינו קירומה בר גס עם גרמים.

ר' בא אמר בשם ר' רימיה בשם רב שמי שמותחן ראשי חוטים בבגד לחברו חייב משום תופר, ויש אופן שחייב משום תופר וקושר.

הלכה ג משנה אם קרע בחמתו או על מתו וכל המקלקלים פטורים מי שמקלקל כדי לתקן שיעורו כמתקן. **גמרא** שאלו את ר' בא במה ששינו שמי שחט חטאת בשבת התכפר לו אך יביא אחרת וא"כ לא יצא ידי קריעה שהרי זה קלקל, ויש לומר שהטעם שפטור הוא לשיטת ר"ש שחייב רק במלאכה שצריך לגופה, ור' בא אמר במשנה היא גם לר' יהודה שמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה אך כאן פטור ומה שמביא חטאת אחרת הוא בגלל שהוא גרם לעצמו, ובשבת לא יצא ידי קריעה מכיוון שהוא מצווה לקרוע רק בחול ולא בשבת, ור' יוסי דוחה שגם בחטאת הוא מביא מפני הצווי והוא לא מצווה להביא בשבת אלא ודאי שהמשנה היא כר"ש שפוטור במלאכה שאינו צריך לגופה.

שאלו החכמים לפני ר' יוסי שר' יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק שלא יוצאים בפסח במצה גזולה וא"כ אין יוצא ידי קריעה בשבת ויש לחלק שגוף המצה הוא בעבירה אך לגבי קריעה הבגד אינו עבירה ורק המעשה הוא עבירה ואכן המוציא מצה ברה"ר יצא ידי חובת אכילה שאין עבירה בגוף המצה.

שנו בברייתא שלא מברכים על מצה גזולה ואמר רב הושעיה שנאמר בפסוק **ובוצע בירך נאץ ה'**, ואמר ר' יונה שדוקא קודם האכילה אך יכול לברך אחר האכילה שהרי הוא חייב לו ר' דמיס, ור' יונה אמר לענין מצה שהעבירה אינה יכולה להעשות מצוה, ור' יוסה אמר בלשון אחרת שאין המצוה בעבירה, ור' אילא אומר שהטעם הוא שנאמר **אלה המצוות** אחרת עשית אותם כמו צויות הם מצוות ואם לא הם לא מצוות.

הלכה ד משנה שיעור לבן מנפץ וצובע וטווה כמלא רוחב הסיט כפול שני פעמים של המחוק בין אצבע לאמה, ושיעור אורג שתי חוטים ברוחב בגד כמלא הסיט. **גמרא** לעיל שנינו ששיעור קליפי אגוזים כדי לצבוע פי סבכה, וכאן השיעור כדי לצבוע כמלא הסיט ויש לומר ששם מדובר במוציא כדי לצבוע וכאן מדובר בצבועה עצמה.

דף פט הלכה ה משנה לר' יהודה מי שצד ציפור למגדל וצבי לבית חייב ולחכמים חייב גם בצד ציפור למגדל וצבי לגינה וחצר ולביכרים, ורשב"ג אומר שאין הביכרים שוים והכלל הוא שמי שמחוסר צידה בו פטור ואם אינו מחוסר צידה חייב. **גמרא** ר' חנינא אומר שהמשנה בכיצה לא כדעת ר' יהודה שנינו שצד ציפור למגדל ולבית חייב ומשמע שלגינה וביכרים חייב ושם שנינו שלא צדים דגים מביכרים ולא נותנים לפניהם מזונות ומשמע שאם צד לגינה וביכרים פטור, ולרבנן קשה שכאן שנינו שאם צד ציפור למגדל וצבי לגינה וחצר ולביכרים ובכיצה שנינו שצדים חיה ועוף מביכרים ונותנים לפניהם מזונות ומשמע שלגינה וחצר אסור, ויש לחלק שכאן חייבו בחצר מקורה אך בחצר שאינה מקורה פטור, אך קשה ששינו כאן גינה וכי שייך גינה מקורה אלא החילוק הוא שבגדולה מותר כיון שאינו ניצוד בה ובקטנה אסור, ור' עולא אמר ששאלו את ר' אחא מדוע לא שנו שהמחוסר צידה חייב ושאינו מחוסר צידה פטור ולא מותר ואסור אמר להם ששם מדובר ביו"ט ולא שייך לשנות חיוב ופטור שהרי אין שם חטאת ולכן שנו את הלשון אסור ומותר.

שיעור מחוסר צידה אמר ר' שמואל אחי ר' ברכיה שמה שמחוסר מצודה לתופסו הוא נקרא מוחסר צידה ומה שאינו צריך מצודה זה נקרא ניצוד.

שינו בברייתא שמותר לשחוט ביו"ט מבהמות בנגרים שהן ניצודות שם אך לא שוחטים ממכורות ומצודות ואמר ר' יוסי בן ר' בון שמצודה עשויה מחוטי שתי. **שמואל** אמר שמותר לצוד ביו"ט דגים מתוך פיטס, ורב אמר שמותר לצוד גם ממקום שסכרו את הנהר ואמר ר' יודן שמות רק כשסכרו אותו בטס מתכת שאינן יכולים לצאת משם.

הלכה ו משנה אם צבי נכנס לבית ואחד נעל בפניו חייב ואם שנים נעלו הם פטורים ואם אחד לא יכול לנעול ורק שנים יכולים הם חייבים ור"ש פטור. **גמרא** נעלו שנים פטורים שנאמר **בעשותה** אחד ולא שנים ואמר רב חונא שאם אחד היה בריא ואחד היה חלש והוא נעל כל צרכו והבריא לא נעל כל צרכו החולה חייב והבריא פטור.

ר' יוסה בן ר' בון אמר בשם ר' חונא שאם צבי היה רץ כדרכו והתכוון לנעול לעצמו ונעל גם את הצבי פטור.

עוד אמר ר' יוסה בן ר' בון בשם רב חונא שאם ראה תינוק טובע בנהר והתכוון להעלותו וגם להעלות עמו נחיל דגים מותר, וכן אם פיקח בגלל התכוון להעלות אדם וגם צרור זהובים מותר.

הלכה ז משנה אם נכנס צבי לבית ואדם אחד ישב על הפתח ולא מלאהו ובא חבירו ומילא את הפתח השני חייב ואם אחד ישב על הפתח ומילאהו ובא השני וישב בצדו אף שהראשון הלך לו הראשון חייב והשני פטור וזה דומה לאדם שנעל את בית לשמרו ונמצא צבי שמור בתוכו. **גמרא** ר' שמי שאל אם מותר לתת בשבת אוכל לצבי או עופות שבאו בשבת ויש להוכיח ממה ששינו שלא נותנים מים לדבורים או יונים שבשובך שלא עושים תקנה לדבר שאינו מוכן וכן כאן אסור.

ר' שמי שאל אם מותר לכפות כלי על עוף שנכנס למגדל ויש להוכיח מדברי ר' שמעון בן ר' ינאי שהוא לא שמע מאביו ואחותו שמעה ממנו שמותר לסמוך כלי לביצה שנולדה ביו"ט כדי שלא תתגלגל אך אסור לכפות עליה כלי, ושמואל אומר שמותר לכפות עליה כלי.

דף צ ר' שמי הסתפק כשצבי נכנס לבית אם מותר לקשרו בחבל ויש להוכיח מדברי ר"ש בן אלעזר שמותר להשתמש בצדדי בהמה בשבת וכן מותר להשתמש בצדדי אילן ומי שמתיר להשתמש בצדדי בהמה מתיר גם לקשרה וחכמים שאסרו להשתמש בצדדי בהמה הם יאסרו לקשרה.

פרק שמונה שרצים

הלכה א משנה שמונה שרצים שרצים שמונה בתורה הם ששדם או חבל בהן חייב אך שאר שרצים ורמשים החובל פטור והצדס לצורך חייב ושלא לצורך פטור, הצד חיה ועוף שברשותו פטור אך החובל בהם חייב. **גמרא** ר' זריקן אמר בשם ר' יוחנן אימי שר' יוחנן ור"ל נחלקו במשנה אם היא לכו"ע או שזה רק לדעת ר' יוחנן בן נורי שמתמא בעורם כבשרם ולא ידוע מה אמר כל אחד, ור' זירא אמר שנוכח את דברי החכמים ששינו אלו שעורותיהן כבשרם עור אדם ועור חזיר של ישוב ור' יוסה אמר שגם עור חזיר בר ואמר ר' יוחנן שזה רק לענין איסור או טומאה אך ודאי לא לוקים על העור משום נבילה, ור"ל אמר שרבי שנה משנה שלימה בין לאיסור בין לטומאה ובין ללקות, וא"כ לר' יוחנן משנתו היא לכו"ע שלענין שבת יש להן עורות, ויש ראייה מברייתות לר' יוחנן ולר"ל, ששינו שלשמונה שרצים יש עורות ואמר ר' יוחנן בן נורי לפיכך אני אומר שמונה שרצים יש להם עורות וזה חבלה לענין שבת א"כ נחלקו גם לענין שבת, ור' יוחנן בן נורי הוכיח משבת לטומאה, ויש ברייתא אחרת ששינו שהחובל בשרצים שאין להן עורות פטור ושיש להם עורות חייב ור' יוחנן אמר לפיכך אני אומר כל השרצים יש להן עורות, ור' יוסה בן ר' בון אמר בשם רב שהוא עור ולא לוקים עליו משום נבילה, וזה כר' יוחנן שלא לוקים עליהם משום נבילה.

שנו בברייתא שהצד זויזם זבובים חגזים ויתושים חייב ור' יהודה פטור והוא אמר שלא חייבים על מה שאין דרכו לצוד, מי שצד חגבים בשעת הטל פטור ובשעת השרב חייב ואלעזר בן אחבאי אומר שגם שרוב אם הוא עשה שהם מקלחים פטור, מי שצד צבי חיגרו או חולה או קטן פטור, ואם הוא ישן חייב כיון שכל קומץ עין אחת ופתח אחרת והוא בורח מיד.

ר' ינאי אומר מותר להרוג צרעה בשבת וכן שנו שחמשה דברים מותר להרוג בשבת זכוב מצרי וצירעה שבנינה ועקרב שבחדייב ונחשב שבא"י וכלב שוטה בכל מקום, והיה מעשה שנחש נפל בשבת ואדם נפתי הרג אותו ואמר רבי שפגע בו אדם כמותו וקשה מדוע הקפיד רבי הרי נחש הוא מנהרגים, ויש לומר שמותר להרוג רק בבאים להזיק, ושנו בברייתא שר' יעקב אמר שאם ראה נחש ועקרב בתך ד' אמות ראוי היה למות מהם אך רחמי המקום מרובים ואמר ר"ש שזה רק כשלא הרגם אך אם הרגם הם נראו לו כדי שיהרגם וחכמים אומרים שבין כך ובין כך הם נראו לו בזכות.

נאמר בפסוק שמעו זאת כל העמים האזינו כל יושבי חלד אמר ר' אחא שנחלקו ר' אבהו וחכמים בזה שהקב"ה המשיל את כל העולם לחולדות שכל מה שיש ביבשה יש בים אך אין חולדה בים, והאחר פירש בפסוק שכמו שחולדה גוררת ומניחה ואינה יודעת למי כך כל באי העולם גוררים ומניחים ואינן יודעים למי וכמו שכתוב יצבור ולא ידע מי אוספו.

שנינו שאין חיוב צידה בחיה ועוף שברשותו היינו כשהם ברשות אדם אך אם אינם ברשות אדם חייב עליהם, ואמר ר' יוסה שלפ"ז שור שמרד הצד אותו בשבת חייב.

רבנן מקסרין אמרו שמותר לכתוב מזוזה על עור של עוף.

דף צא הלכה ב משנה לא עושים הלמי בשבת אך מותר לעשות מי מלח לטבול בהם את פתו ויכול לתת לתוך התבשיל ור' יוסי אמר שהילמי הוא בין מעט ובין מרובה ומותר לעשות מי מלח רק אם יתן שמן לתוך המים או המלח. גמרא לחכמים הילמי צריך אומן לעשותו ומי מלח לא צריך אומן ור' חונא אמר שאם נותנים בה מלח והוא נימוח בה מותר ואם אינו נימוח בו זה הילמי, ור' אבהו אמר שאם נותנים בה ביצה והיא שוקעת בה זה מי מלח ואם אינה שוקעת בה זה הילמי.

מותר לעשות יינומלין ופירש ר' יסא בשם ר' יוחנן ששמים ביין דבש ופלפלין, ואמר ר' יסא בשם ר' יוחנן שמותר לערב אך לא לשחוק פלפלין, ומותר רק מה שמתערב אך לא דבר ששוחקים אותו, אך קשה א"כ מדוע אסרו הילמי שהוא רק תערובת ואמר ר' יהודה בן טיטוס בשם ר' יהודה בן פזי ור"ש בן בא אמר בשם ר' יוחנן שהילמי אסור מפני שהוא גמר מלאכה שעושים כדי לכבוש להרבה ימים, ור' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שמותר לשבור את הפלפלין אך אסור לקבץ אותם לטרוף אותם היטב.

ר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שאם שחקו שום והוא עדיין מחוסר שחיקה אסור אך אם הוא שחוק לגמרי והוא בא כדי לערב את השומן היטב מותר.

שנינו בביצה שאם ריסק מבעוד יום עקב ובוסר ומלילות לר' ישמעאל יכול לגמור ששחיקה ור"ע אסור, ואמר ר' יעקב בא אחא בשם ר' בא אבא בשם ר' חונא שנחלקו רק בחוליו ובתורמה נהגו הכהנים כר' ישמעאל.

הלכה ג משנה אין לאכול אוזובין בשבת כי הוא לא מאכל בריאים ויכול לאכול יעזר ולשתות אכוב רואה ויכול לאכול את כל המאכלים לרפואה ויכול לשתות את כל המשקים חוץ ממי דקרים או כוס עקרין כי הם עשויים רק לרפואת ירוקה ומותר לשתות מי דקרים לצמא או לסוך שמן עקרים שלא לרפואה. גמרא אדם אחד שאל את ר' שמואל בן כרסנא אם מותר לשתות בשבת קיריטון שהוא לרפואת שיניים אמר לו שמותר לתענוג אך לא לרפואה, ואף שהוא רק מהשפה ולפנים בכ"ז אסור כיון ששותים אותו לרוב של סכנה.

יעזר הוא הנקרא פוליטריכון, ואכוב רואה הוא כמשמעו שכך הוא נקרא גם היום.

ר' בא שאל את ר' ירמיה איך שונים דקרים או דקלים אמר לו ששנו דקרים שהם דוקרים את המרה, ור' יונה אמר שלא מסתבר לקרוא דקרים אלא דקלים שהן יוצאים מבין שני דקלים.

שמעון בר בא אמר בשם ר' חנינא שהלחש נותן שמן על ראשו אך לא יתן ביד או בכלי, ור' יעקב בר אידי אמר בשם ר' יוחנן שנותן ביד או בכלי ונחלקו אם הוא מאוס שהמתיר לתת על הראש סובר שאינו מאוס ולא ניכר שהוא לרפואה והסובר ביד או בכלי סובר שהוא מאוס לכן לא יתן על הראש שהוא לרפואה, ור' יונה אמר שנחלקו אם מותר שמן של מעשר שני ללחש שאם נותן ביד או בכלי סובר שהוא לא סיכה וא"כ אסור לאבד שמן של מעשר שני והסובר שנותן בראשו סובר שהוא סיכה ומותר בשל מעשר שני, והקשה ר' יוסה וכי כל מה שמותר בשבת מותר במעשר שני ומה שאסור בשבת אסור במעשר שני, הרי שנינו שאשה מדיחה את עצמה ובנה ביין מפני זיעה ואסור בתרומה.

דף צב ודין תרומה הוא כמעשר שני, ולהלכה לא יעשה בשבת כדרך שעושה בחול.

יכול ללחוש לעין ולמעיים ולנחשים ועקרבים ויכול להעביר על העין בשבת והיה מעשה שר"ע חש בעינו והעבירו כלי מתכת על עינו.

רב ור' חייא הגדול אמרו שתשעים ותשעה בני אדם מתים בגלל עין הרע ואחד בידי שמים ור' חנינא ושמאל אמרו שתשעים ותשעה מתים בגלל צינה ואחד בידי שמים, ורב לשיטתו שיהיה שוכן בכבל שמצוי שם עין הרע ור' חנינא שהיה שוכן בצפורי שהוא מקום צינה, ור' שמואל בר נחמן אמר בשם ר' יוחנן שצ"ט מתים משרב ואחד בידי שמים ורבנן אמרו שצ"ט מתים בפשיעה ואחד בידי שמים, ור' חונאי מר בשם יעקב מעפרתיים בשם רבי הפסוק וחסר ה' ממך כל חולי יאמר על רעיון של החוריים רעים כמו שאמר ר"א ונתן עול ברזל על צוארך ור' רעיון, ור' אבון אמר בפסוק וחסר כל חולי היינו יצר הרע שראשו מתוק וסופו מר, ור' תנחומא אמר בשם ר"א ור' מנחמה אמר בשם רב והסיר כל חולי היינו מרה וכמו שאמר ר"א שצ"ט מתים בגלל המרה ואחד בידי שמים.

מותר לרחוץ בשבת בין הגדול ובמי טבריה אף שכונתו לרפואה אך לא במי משרה או במי סדום ודוקא כשכונתו לרפואה אך מותר כדי לעלות מטומאה לטהרה, ואמר ר' שמואל אחי ר' ברכיה שלא ישהה במים.

שנו בברייתא שמותר לסוך אלינתיך לחולה בשבת ודוקא שכתרפו מערב שבת ואם לא אסור ור' שמואל בן אלעזר אמר שר"מ התיר לטרוף בשבת יין ושמן כדי לסוך לחולה וכשחלה בקשו לעשות לו את זה והוא סירב ואמרנו לו וכי

אתה מבטל את דבריך בחיך אמר להם אף שהתרת לא מלאני לבי מימי לעבור על דברי חברי.

הלכה ד משנה א חושש בשנינו לא יגמע חומץ אך יכול הוא לאכול חומץ בטיבול כדרכו ואם התרפא התרפא מי שחושש במתניו לא יסוך יין וחמץ אך יכול לסוך שמן ולא שמן ורד ובני מלכים סכים על מכותיהם שמן ורד שדרכם לסוך אותו בחול ור"ש אומר שכל בני ישראל בני מלכים לענין זה. גמרא יש להקשות שנאמר במשלי כחומץ לשיניים וכעשן לעינים משמע שחומץ אינו טוב לשיניים אמר ר"ש בן ר' בא שחומץ של שאר פירות הוא טוב לשיניים, ור"א בן ר' יוסי אומר שהחומץ אינו טוב לשיניים בריאות אך הוא מחזק שיניים חלולות.

שנו בברייתא שלא יגמע ויפלוט אך מותר לגמע ולבלוע, אך קשה ששנינו שלא יגמע ויבלע, ויש לומר שהברייתא כרבי שהדרך לשתות חומץ או שמדובר בחומץ של תרומה אחר שכבר אכל שלכו"ע שותים אותו.

ר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שהמגמע חומץ של תרומה לוקה, ורבי אומר משמלם עליו קרן וחומש שזה דרכו, ור' ירמיה אמר בשם ר' אמי שחכמים מודים לרבי שאם גמע חומץ אחר טיבולו משלם קרן וחומש שהדרך לשתות שהוא משיב את הנפש.

אמרו החכמים בשם ר' בא בר זבדא שמה שהוא מהשפה ולפנים מרפאים בשבת והקשה ר' זירא ששנינו שהחושש בשנינו לא יגמע בהם חומץ והרי זה מהשפה ולפנים ור' זירא עצמו אמר בשם ר' בא בר זבדא שרק מה שהוא מהחלל ולפנים מותר לרפאות בשבת.

ר' זירא אמר בשם ר' בא בר זוטרא וכן אמר ר' חנינא בשם רבי שמותר להעלות את עצם הראש בשבת ור' חייא בר מדיה אמר בשם ר' יונה ור' זירא אמר בשם רבה בר זוטרא ור' חנינא אמר בשם רבי שמותר להעלות גידי אונים שנפלו בשבת, ובכבל אמרו בשם ר' יוחנן שמותר לרפאות בשבת עין שמרדה, ור' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שגב היד או גב הרגל הוא סכנה, ור' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שאדמומית בעין היא סכנה, ואמר ר' אבון שמותר ללקט לו בשבת עוקץ של עקרב שהיא רפואתו.

רב אמר שמותר לתת יין מחוץ לעין אך אסור בתוך העין, ושמואל אמר שאסור לתת רוק תפל על העין, ויש ללמוד שמותר גם לחזוית.

רבנן מקסרין אמרו שחולי צפרדע הוא סכנה ור' חזקיה עכייא אמר בשם שחולי הנקרא עכשמוניתה הוא סכנה, ור' שמואל בר רב יצחק אמר שחולי גומרתא הוא סכנה,

דף צג ואמר ר' ירמיה שמותר לתת עליו חמץ בפסח.

מי שבלע עצם מותר להוציא ור' יוסה הוכיח ממה ששנינו שמותר לטלטל מחט של יד כדי להוציא בה קוץ ואין לחלק בין קוץ לעצם.

שאלו את ר' ירמיה על עין שבלעה ואמר להם שר' בא לפניכם ושאלוהו והוא התיר אמר להם גם אני מתיר.

ר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שציפודנה הוא סכנה ור' יוחנן חש בה והוא הלך לבת של שר בטבריה לרפאותו ובא אליה בערב שבת ואמר לה האם אצטרך רפואה בשבת אמרה לו אינך צריך אמר לה אם אצטרך מה אעשה, ואמרה לו קח גרעני תמרם או נקלס שנסרף חציב הוא צוצאת תינוק יבישה ושחוק וישם על העין ואל תספר לאף אדם ולמחרת הוא דרש את הרפואה בביהמ"ד ויש אומרים שהיא חנקה עצמה ויש אומרים שהיא התגירה, ולמדו מכך שצפודנה הוא סכנה ומותר לרפאות דבר שהוא מהשפה ולפנים עוד מוכח שמותר לרפאות אצל גוי שהוא רופא אומן.

לרבי"ל היה חולי קולוס ור' חנינא ור' יונתן התירו לו לשחוק תחלוסין בשבת ולתת ביין ישן וכשנכדו בלע עצם בא אדם ולחש לו שם של ע"ז ויצא העצם שאל אותו רבי"ל מה הלחש אמר לו דבר פלוני אמר רבי"ל עדיף היה שימות ולא יתרפא מזה וכך היה כשגגה שיצאה מהשליט.

ר' יעקב בר אידי אמר בשם ר' יונתן שמותר להתרפאות מכל האיסורים מלבד ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים ושאל ר' פינחס האם רק באופן שאמרו לו להתרפאות מע"ז או שאמרו לו להביא עצים סתם והביא לו מע"ז ויש להוכיח שלר' יונה היה צממנות והביאו לו מהזכרות של המעין של ע"ז והוא שתה ולר' אחא הביאו משם והוא לא שתה, ואמר ר' מנא שאם אבי היה יודע שזה מע"ז הוא לא היה שותה, ור' חונא הוכיח ממה ששנינו שלא מתרפאים מגילוי עריות וכן שנינו שהותר איסור שבת אך לא הותר נערה מאורסה והכוונה לרפואה שמותר לחלל שבת אך לא גילוי עריות ולא רק באופן שאמר הביאו לי אשת איש אלא אפילו לשמוע קולה, כמו המעשה בדורו של ר"א שאדם אחד חלה על אשה אחת ושאלוהו אם תעבור לפניו שיחיה, אמר ר"א שימות ולא תעבור לפניו אמרו שישמע קולה ולא ימות אמר ר"א שימות ולא ישמע את קולה, ונחלקו ר' יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן אם היא היתה אשת איש או פנויה ומובן דעת הסובר שהיתה אשת איש אך אם פנויה היא מדוע אסור, ויש לומר שאסרוה כי נתן בה עינו כשהיתה אשת איש ויש מי שאמר שהיה היתה גדולה ולא היתה נשואה ובכ"ז אסרו כיון שלא היה נושאה בהיתר שהיא לא היתה מסכימה לכך, ור' חנינא הוכיח ממה ששנינו שלא מתרפאים בשפיכות דמים שאשה שהיתה מסוכנת בלידה ויצא רוב הולד אסור להרגו שאין דוחים נפש מפני נפש ולא רק כשאמרו לו רוצה את פלוני אלא אסור גם אם אומר הגוי חמוס את פלוני בחזקה ואם לא אהרגך, ושנו בברייתא שעכו"ם שכפה ישראל אסור לעשות אך ישראל שאמר חמוס את העכו"ם מותר לחמוסו ולא יסתכן.

רב חסדא שאל אם מותר להציל נפשו של גדול בנפשו של קטן והביאו ראייה ממה ששנינו שיצא רובו אין נוגעין בו ור' יוסה בן ר' בון אמר בשם רב חסדא שאין להוכיח מן שם שלא ידוע מי הורג את מי.

היה מעשה שר"א בן דמה נשכו נחש ובא יעקב איש כפר סמא שהיה מין לרפאותו ור' ישמעאל לא הניח לו, אמר לו ר"א אני יכול להביא ראייה שמותר ולא הספיק והוא מת אמר לו ר' ישמעאל אשריך בן דמא שיצאת בשלום מהעולם ולא פרצת את הגדר של חכמים שכתוב ופורץ גדר ישכנו נחש.